

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

صنایع دارویی، در مسیر پیشرفت

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

- وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

- نیوزروم (بخش پژوهش های خبری)

- فایل شیرینگ پژوهش خبری

- تلفن تماس جهت هماهنگی: ۳۱۵۰ (دفتر) - ۲۷۲۳ (انفورماتیک)

تاریخ انتشار: ۹۹/۱۱/۱۹

پژوهشگر: تینا صالحی

گروه: اقتصاد

شماره مدرک: RE_28704

تهیه شده در «مدیریت پژوهش های خبری»

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲	*مقدمه
۲	*تاریخچه ۴ دوره صنعت داروسازی ایران
۳	*جایگاه صنعت دارو ایران
۵	*واردات و صادرات کشور فرآورده‌های دارویی شیمیایی طی سال ۱۳۹۸
۶	*مصادیق افتخار آفرین تولیدات دارویی در کشور
۶	بیوتکنولوژی دارویی (فناوری بومی)
۷	واکسن کووید ۱۹
۸	رادیو داروها
۸	*معرفی سامانه تیتک و نقش آن در مبارزه با قاچاق دارو
۹	*چالش‌های صنعت دارو
	مهمترین موانع صنعت دارو
۹	مهمترین مشکل: ارز ۴۲۰۰
۱۰	*راهکارها
۱۰	*سخن آخر

*مقدمه

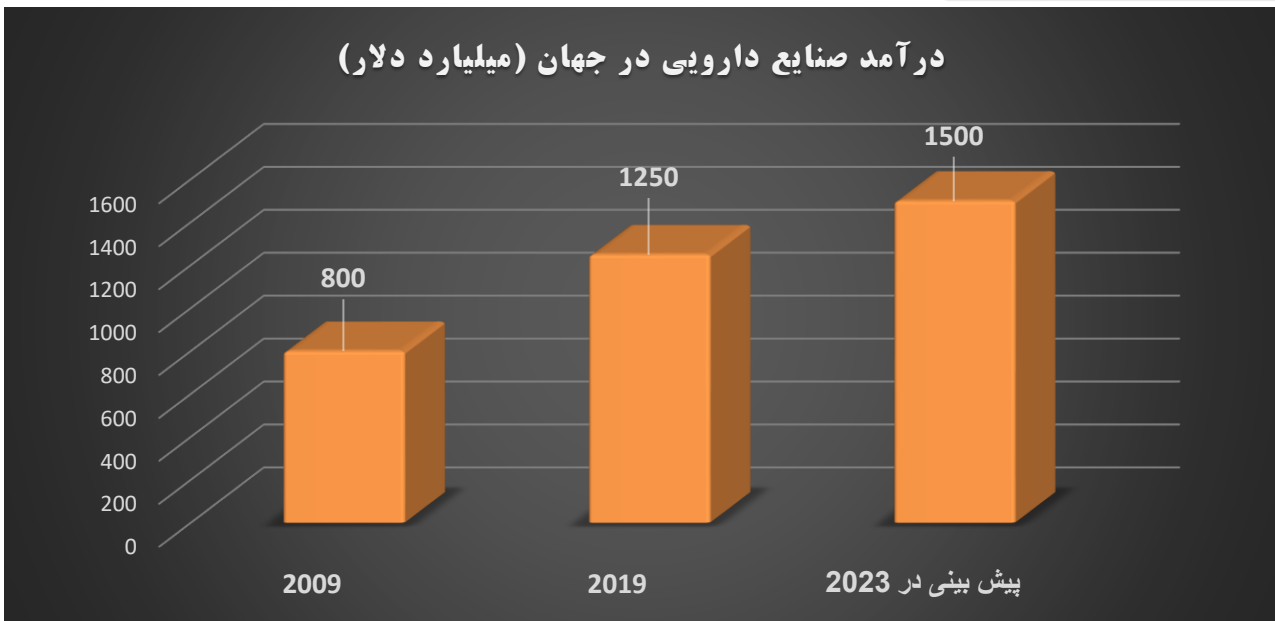
دانش داروسازی سنتی از ۱۲۰ سال قبل و صنعت نوین داروسازی از ۷ دهه قبل به ایران راه یافته است. حالا بعد از گذشت سال‌ها، می‌توان به پیشرفت این صنعت بالید و هنوز ظرفیت‌های زیادی دارد. در این پژوهش نگاهی به تحولات داروسازی در ایران و جایگاه آن، پرداخته شده و در بخشی چالش‌ها و راهکارهای این صنعت بیان شده است. در تهیه این پژوهش با دکترحسین شمالی، داروساز و کارشناس حوزه سلامت و دکتر امیرحسین کارآگاه، داروساز و عضو هیئت مدیره انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات بیوتکنولوژی پزشکی ایران^۱، مصاحبه شده است.

*تاریخچه ۴ دوره صنعت داروسازی ایران^۲

۱- این مصاحبه در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ انجام شده است.

۲- نجفی عرب، رئیس کمیسیون اقتصاد سلامت اتاق بازرگانی، شهریور ۹۹

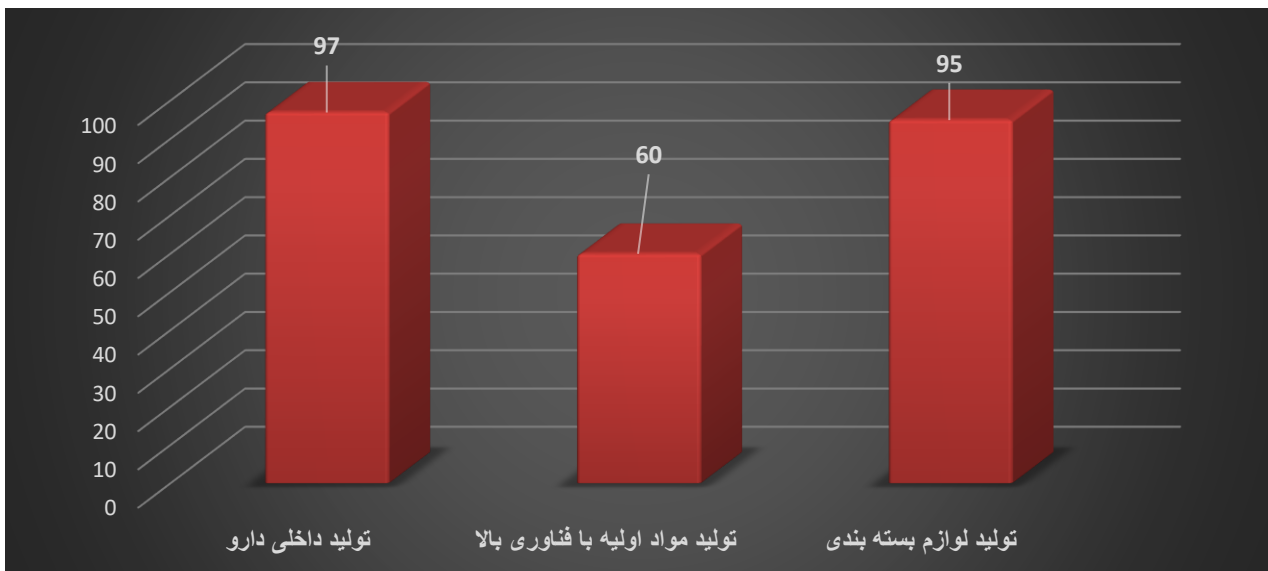

بازار تولید و رشد صنعت دارو در ایران در سال ۱۳۹۸

- ایران سومین بازار بزرگ دارو در غرب آسیا**
- ۳۵ هزار میلیارد تومان، ارزش بازار تولید داروی کشور در سال ۹۹**
- رشد ۲۸ تا ۳۰ درصدی صنعت دارو در کشور در ۱۰ سال اخیر**
- دارا بودن بیش از ۱۰۰ شرکت دارویی در کشور و ظرفیت رسیدن به دو برابر این میزان شرکت دارویی**

تولید صنعت دارویی کشور در سال ۹۸

ایران در بحث خودکفایی تولید داروها به نرخ تولید داخلی ۹۷ درصد و در زمینه تولید مواد اولیه دارویی به ۵۰ تا ۶۰ درصد تولید با فناوری بالا رسیده است و بیش از ۹۵ درصد مواد و لوازم بسته بندی هم در داخل تولید و نیاز شرکت های داروسازی را تامین می کند.

در سال ۹۸، به رغم تحریم‌ها ۶۰۰ مولکول دارویی، ۲۰۰۰ دوز دارویی ژنریک و حدود ۱۱ هزار دوز دارویی برند در ایران داریم.

میزان صرفه جویی ارزی در صنعت دارویی کشور در سال ۹۸

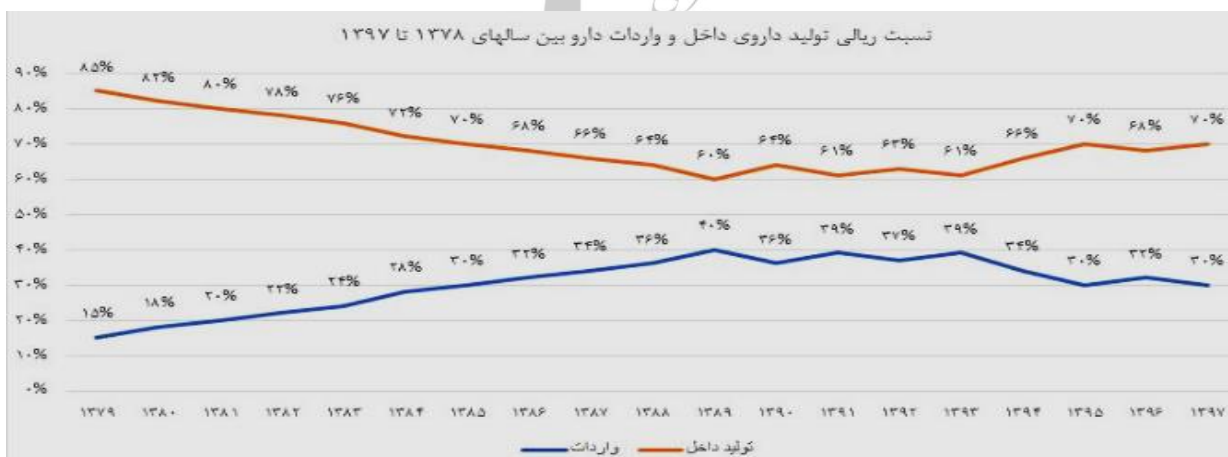
- صرفه جویی ارزی در سال ۹۸: ۷۰۰ میلیون یورو
- کاهش ۲۰ درصدی صرفه جویی ارزی نسبت به سال ۹۷
- کاهش ۲۵ درصدی واردات محصولات مشابه داخل در سال ۹۸
- افزایش ۳۰ درصدی تولید در سال ۹۸

نمودار بازار ریالی دارویی کشور بین سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۷

نسبت ارزش ریالی بازار تولید داخل به داروهای وارداتی بین سال های ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۷ در جدول زیر مشخص است، از سال ۸۹ به بعد ارزش ریالی تولید داخلی دارو به داروی وارداتی، افزایش یافته است.

نمودار واردات و تولید داخل صنعت دارو کشور در سالهای ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۷

* واردات و صادرات کشور در حوزه فرآورده های دارویی شیمیایی طی سال ۱۳۹۸:

تحقق صادرات ۹۵ میلیارد دلاری فرآورده های دارویی شیمیایی به وزن تقریبی ۲۴۰۰ تن در سال ۱۳۹۸

کاهش ۱۳ درصدی فرآورده های دارویی شیمیایی نسبت به سال ۹۷

مقصد صادرات فرآورده های دارویی شیمیایی: به ترتیب آلمان، روسیه، افغانستان، عراق و هند

طی سال ۹۸، واردات کشور ۱/۲۹۲ میلیارد دلار به وزن تقریبی ۱۳۴۳۰ تن بوده که در مقایسه با سال ۱۳۹۷ با کاهش ۱۶ درصدی همراه بوده است. (آمار گمرک)

* مصادیق افتخار آفرین تولیدات دارویی در کشور

۱- بیوتکنولوژی دارویی (فناوری بومی)

داروهای بیوتکنولوژی از طریق مهندسی ژنتیک به دست می آید و ماده اولیه در داخل کشور تولید می شود که عمده ارزش افزوده در آن می باشد. این روش برای پیشبرد ساخت و کنترل مواد اولیه داروهای بیولوژیک، با استفاده از علوم سلولی - مولکولی، میکروبی شناسی و ژنتیک است.

**صنعت بیوتکنولوژی، پرچم افتخار صنعت دارو در کشور با ۳۵ شرکت فعال و اشتغال
زایی ۵۰۰۰ نفر مستقیم و ۸۲۰۰۰ نفر غیر مستقیم**

رتبه ۱ تولید در غرب آسیا

رتبه ۱۲ در دنیا

صادرات ۳۰ میلیون دلاری

تولید ۲۷ قلم داروی بیوتکنولوژیک (در بازار جهانی، ۱۴۶ قلم داروی بیو وجود دارد)

صرفه جویی ارزی ۱/۳ میلیارد دلار در سال ۹۸

**هدف های صادراتی آسیای مرکزی (پاکستان، سوریه، آذربایجان، قزاقستان، روسیه و ترکی)، آمریکای
جنوبی، شمال آفریقا و شرق اروپا)**

۲- واکسن کووید ۱۹:

نمودار جایگاه ایران در فاز مطالعات بالینی در تولید واکسن کرونا در جهان

واکسن ایرانی پس از تولید، قابلیت صادرات و صرفه جویی ارزی را نیز خواهد داشت. سه واکسن کرونا در مرحله فاز بالینی قرار دارد و همچنین واکسن مشترک کوبا و انستیتو پاستور ایران نیز در فاز ۳ قرار دارد.

تولید واکسن کرونا با تکیه بر توان علمی کشور، سبب غرور ملی و امید به آینده است و تحولی در علم پزشکی کشور محسوب می‌شود.

در دنیا ۱۷۳ واکسن ساز، تولید واکسن کرونا را آغاز کرده‌اند که از این تعداد تنها ۶ واکسن موفق به کسب تاییدیه شده‌اند. جمهوری اسلامی ایران برنامه تولید ۲۵.۵ میلیون دوز واکسن کرونا توسط شرکت‌های خود را در دست اجرا دارد، در پایگاه یونیسف ایران به عنوان یکی از کشورهای تولید کننده واکسن کرونا معرفی شده است. (مصطفی قانع، رئیس کمیته علمی مقابله با کرونا و دبیر ستاد توسعه زیست فناوری)

۳) رادیو داروها

رونمایی و تولید محصول جدید بنام ایتريوم ۹۰ برای درمان سرطان کبد در سال ۹۸

موفقت محققان ایرانی به تولید رادیو داروی تشخیصی تکنسیوم ریتوکسیماب برای درمان انواع سرطان لنفوما در سال ۹۸ (محدودیت دسترسی جهانی و هزینه بسیار بالای جهانی)

ایران یکی از کشورهای پیشتاز در غرب آسیا در تولید رادیو دارو و توسعه رادیو داروهای جدید در سال ۹۷

مقصد صادراتی رادیو داروهای ایرانی به ۱۵ کشور: مصر، هند، پاکستان، عراق، لبنان، سوریه و برخی کشورهای اروپایی و ...

* معرفی سامانه تینک^۱ و نقش آن در مبارزه با قاچاق دارو

به صفر رسیدن ورود داروهای قاچاق و تقلبی به زنجیره رسمی در این سامانه

از افتخارات نظام دارویی کشور

مسئولیت سامانه: رصد و تایید اصالت تمامی داروها و مواد اولیه دارویی از ورود تا تولید توزیع و رسیدن به بیماران

سامانه رهگیری و ردیابی کالاهای سلامت محور (تینک)

ضرورت تکمیل این سامانه در سازمان غذا و دارو

سامانه ای بی نظیر در کشور و نبود چنین سامانه ای در کشورهای پیشرفته دنیا

جلوگیری از هدر رفت منابع دولت بیمه‌ها و مردم

فراهم شدن امکان رصد و برنامه ریزی برای مدیران دارویی کشور

*مهم‌ترین چالش‌های صنعت دارو

واردات با ارزش ۴۲۰۰ تومانی و تضعیف تولید داخل

مهم‌ترین مشکل: ارز ۴۲۰۰

ارز تخصیصی دارو، به هدف اصابت نمی‌کند و شاهد آن، قاچاق معکوس دارو چند برابر صادرات است! علت اصلی قاچاق معکوس دارو وجود ارز دولتی است. سندیکا، بهترین راه حل را حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و اختصاص منابع آزادشده به بیمه می‌داند. (البته با برنامه‌ریزی و بلندمدت)

در فروردین امسال متوجه شدیم که حدود ۳۵۰ میلیون دلار از ارزی که برای دارو اختصاص داده بودند، همه آن صرف واردات شد و همه آن‌ها هم داروهای مشابه تولید داخل بودند. (اختراعی، رئیس هیئت مدیره سندیکا) در حالی که یک گرم دارو توسط یک شرکت ایرانی حدود ۳ میلیون تومان به فروش می‌رسد، در مقابل، واردکننده، همان دارو را با کیفیتی پایین‌تر با استفاده از ارز دولتی چند برابر روانه بازار ایران می‌کند. از همین رو به نظر می‌رسد شروع قصه حذف ارزهای دولتی برای برخی صنایع از جمله گروه دارو چندان هم بد نیست.

*راهکارها

اصلاح نظام قیمت گذاری دارو و واگذاری شرکت های شبه دولتی به بخش خصوصی واقعی

برنامه ریزی برای حفظ و گسترش سهم بازارهای صادراتی در عراق، افغانستان و سوریه

حذف تدریجی و برنامه ریزی شده دلار ۴۲۰۰

*سخن آخر

صنایع دارویی کشور، هیچ پشتوانه و زمینه‌ای لاقدر در حد صنعت ملی، از قبل از انقلاب نداشته است. اما در دهه‌های اخیر با تکیه بر اهداف مشخص و تلاش دست‌اندرکاران حوزه، روز به روز شاهد توسعه آن بوده‌ایم تا جایی که افزایش تولید دارو و کاهش وابستگی به داروهای خارجی، به صورت مداوم وجود داشته است و به یک صنعت بومی تبدیل شده است.

ایران در منطقه ای واقع شده است که جمعیتی بالغ بر ۵۰۰ میلیون نفر فاقد صنعت داروسازی هستند و چنانچه بخواهند در این صنعت نام و نشانی جستجو کنند حداقل به ۱۰-۲۰ سال زمان نیاز دارند. صنعتگران داروسازی ما حداقل ده سال و بلکه کمتر از آن فرصت دارند تا به تصاحب بازارهای آماده در جوار خود اقدام کنند.

